فصلنامه تحقیقات جدید در علوم انسانی
Human Sciences Research Journal
دوره جدید، شماره هفدهم، بهار ۱۳۹۸، صص ۷۹-۶۳ New Period, No 17, 2019, P 63-79
شماره شاپا (۲۴۷۶-۷۰۱۸) ISSN (2476-7018)

تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر روابط اعضای خانواده ناحیه یک شهر بندرعباس

سامیه فولادی
دانشجوی کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی دانشگاه هرمزگان، ایران
samiyehfooladi71@gmail.comcom

چکیده

خانواده به عنوان بنیادیترین نهاد اجتماع از کارکردها و نقش‌های خاصی برخوردار است که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم به پویایی و بالندگی جامعه می‌انجامد. ازاینرو حفظ این کارکردها و نقشهای خانواده از آسیب‌های تهدیدکننده، بهدلیل مخاطرات عظیمی که برای جامعه در پی دارد، از امور ضروری و مهم قلمداد می‌شود. از مسائلی که امروزه بر ساختار و کارکرد خانواده تأثیر بسیار زیادی داشته اینترنت و فضای گستردهی مجازی است. امروزه شاهد آن هستیم که این تکنولوژی نوین با زندگی روزمره‌ی تک تک افراد خانواده گره‌خورده و با تغییر در روابط و مناسبات اعضای خانواده، نقش‌ها و تکالیف آنان، سبک زندگی و مناسبات درون و بیرون خانواده را تغییر داده است. هدف این پژوهش بررسی و کاربرد شبکه‌های اجتماعی و جایگاه ویژه‌ای است که در ساختار زندگی خانواده‌ها پیدا کرده است و ارتباطات خانوادگی را از لحاظ کیفیت در تعامل افراد خانواده در روابط درون گروهی و برون گروهی اعضاء خانواده دستخوش تغییر نموده است. دراین تحقیق دیدگاه‌های مازلو، گیدنز، پارسونز، مرتون، رامرز، به عنوان چارچوب نظری انتخاب شدند. روش تحقیق این پژوهش، پیمایشی و ابزار سنجش، پرسشنامه پنج گزینه ای مبتنی بر مقیاس لیکرت است.

اعتبار محتوایی ابزار سنجش با توجه به CVR بدست آمده برای شبکه‌های اجتماعی 80٪ و برای اعضای خانواده 79٪ است که نشان از همبستگی گویه‌های مقیاس است. اعتبار محتوای دیگرطبق آلفای کرونباخ انجام شده است که به ترتیب شبکه‌های اجتماعی ٪89 و روابط خانواده‌ها 78٪ را به خود اختصاص داده که هر دو در حد بالایی است. جامعه آماری خانواده‌های شهرستان بندرعباس دارای ۲ ناحیه است که بر اساس روش تصادفی ساده در نمونه آماری ناحیه ۱ انتخاب گردید. حجم نمونه آماری بر اساس فرمول کوکران ۳۸۴ نفر می‌باشد که در این میان ۱۹۲ نفر به والدین و ۱۹۲ نفر به فرزندان اختصاص یافته است. با مطالعات انجام شده در این پژوهش به این نتیجه می‌رسیم که بین نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی و

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

روابط اعضای خانواده‌ها ارتباط وجود ندارد. بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و کیفیت روابط اعضای خانواده‌ها ارتباط وجود دارد. بین محتوای شبکه‌های اجتماعی و روابط درون‌گروهی اعضای خانواده‌ها ارتباط وجود دارد. بین محتوای شبکه‌های اجتماعی و روابط برون‌گروهی اعضای خانواده‌ها ارتباط وجود دارد. بین انگیزه استفاده از شبکه‌های اجتماعی و روابط اعضای خانواده‌ها ارتباط وجود دارد. جزئیات بیشتر در این مقاله اشاره شده است.

واژه‌های کلیدی: شبکه‌های اجتماعی، فضای مجازی، روابط خانواده.

مقدمه

اخیرا مطالعات متعددی در زمینه‌های شبکه اجتماعی در روابط اعضای خانواده در جوامع مختلف صورت گرفته است. خانواده، ارزش بقایی بسیار مهمی برای فرد و نوع انسان دارد. مچنین خانواده، عنصری اساسی در جامعه است که کارکردهای مختلفی دارد. یکی از مهمترین کارکردهای خانواده، تربیت دینی فرزندان است. (قمرانی و طباطبایی، ۱۳۸۵) خانواده به عنوان بنیادیترین نهاد اجتماع از کارکردها و نقش‌های خاصی برخوردار است که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم به پویایی و بالندگی جامعه می‌انجامد. از این رو حفظ این کارکردها و نقشه‌ای خانواده از آسیب‌های تهدیدکننده، به دلیل مخاطرات عظیمی که برای جامعه در پی دارد، از امور ضروری و مهم قلمداد می‌شود (گیدنز، آنتونی، ۱۳۸۶).

به طور کلی، اجتماع طبیعی و اخلاقی ضمانت اجرای درونی نظم اجتماعی است و در واقع، انسجام کل جامعه و تحقق اجتماع جامعه‌ای تابع نفوذ اجتماع طبیعی در انواع تعاملات اجتماعی است. خانواده، نخستین نهاد اجتماعی است که در زندگی جمعی انسان شکل گرفته و مهمترین نقش را در توسعه و رشد مراحل حیات بشر در امتداد تاریخ انسان از خود نشان داده است و از ابتدا تاهنوز و تا فرجام زندگی، نسبت به دیگر نهادهای اجتماعی ارزش و اهمیت خاصی دارد (شریفی و کاکاوند، ۱۳۸۸).

بیان مساله

خانواده سلول سازنده زندگی انسان، خشت بنای جامعه، کانون اصلی حفظ سنت‌ها، هنجارها ارزش‌های اجتماعی است. و شالوده استوار پیوند های اجتماعی و روابط خویشاوندی و کانونی برای بروز و ظهور عواطف انسانی و پرورش اجتماعی است که با ورود شبکه‌های اجتماعی روابط اعضای خانواده‌ها را تحت تاثیر خود قرار داده است. وماهیت خانواده ها را از نظر چارچوب پرورشی، عاطفی و روابط درون گروهی و برون‌گروهی با تمام مولفه‌های ان تحت تاثیر خود قرار داده و تغییر پیدا کرده است. (شکربیگی، عالیه، ۱۳۹۱) خانواده نخستین و بنیادی‌ترین پایه‌گذار شخصیت، ارزش‌ها و معیارهای فکری افراد است که سرنوشت، سبک و شیوه زندگی آینده‌ی آنها به حساب می‌آید و اخلاق، صمیمیت، سلامت روانی هر شخصی تا حدود زیادی وابسته به آن است. سنگ بنای ساختن یک جامعه ی سالم، پویا وخلاق در تربیت

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

افرادی سالم و کارآمد است. (بهزادی، موسوی، ۱۳۹۶) با وجود پراکندگی در تعاریف و تفاوت در معنا و مفهوم خانواده، ظاهرا در یک قول کمتر اختلاف وجود دارد و آن اینکه اخلاق اجتماعی، هنجارها و رفتارهای اجتماعی که برساخته می‌شوند، دارای پیوندی متقابل با خانواده و تربیت خانوادگی هستند. خانواده اصول اخلاقی را به عرصه‌های دیگر انتقال می‌دهد و به آن اجتماعات جهت‌گیری اخلاقی می‌دهد. همچنین خانواده به عنوان یک اجتماع اخلاقی منشأ ارزش‌های اجتماعی است.

نظام خانواده، یک نهاد اساسی و محوری در جامعه است و به عنوان هسته‌ی اولیه برای سایر نهادهای اجتماعی به شمار می‌رود. این نظام کوچکترین واحد اجتماعی است که اساس و زیرساخت واحدهای بزرگ اجتماعی بشری به شمار می‌رود. افرادی که در این واحد کوچک اجتماعی رشد می‌یابند و تربیت می‌شوند به میزان رشد و شکوفایی‌شان در واحدهای اجتماعی بزرگ انسانی سهم دارند. افرادی که روزی به عنوان فرمانروای مقتدر و سیاست مدار سترگ و مدیر نیرومند، و مبتکر توانا در جامعه ظهور می‌کنند و مسئولیت‌های سنگین و خطیری را به عهده می‌گیرند، نظام خانواده و کانون گرم پدر و مادر، تربیت گاه نخستین آنها است. (پرتوی، امیری، ۱۳۹۶) خانواده شالوده استوار پیوند اجتماعی، روابط خویشاوندی وکانونی در جهت بروز و ظهور عواطف انسانی و مکانی برای پرورش اجتماعی است. که به عنوان نخستین نهاد زندگی اجتماعی نقش بسزایی در رشد اجتماعی و روانی فرزند دارد. (کفاشی، مجید۱۳۸۸)

خانواده واحدی است که بر اساس ازدواج پدید می‌آید و از آغاز پیدایی خود، همچون حریمی امن، زندگی انسان را در بر گرفته و موج تازه‌ای در درون شبکه ی خویشاوندی ایجاد می‌کند که شمار زیادتری از خویشاوندان را نیز به هم پیوند می‌دهد. انسان در خانواده، فرایند جامعه‌پذیری را می‌آموزد که مجموعه‌ای از بایدها و نبایده است و بالاخره نقش‌هایی را در روابطش با دیگران یاد می‌گیرد. (شکربیگی، عالیه ۱۳۹۱)

تعاریف بالا نشان‌دهنده اهمیت فوق العاده این بنیان کوچک اجتماعی و تاثیر آن در تمامی شئونات زندگی افراد به ویژه فرزندان است. امروزه شیوه‌های ضربه زدن به به فرهنگ و هویت ملی یک کشور تغییر یافته و دشمنان سعی می کنند از طریق جنگ نرم افرادی به فروپاشی بنیان خانواده و آرا و عقاید جوانان آن مرز و بوم نایل آیند. بررسی شبکه‌های اجتماعی در ایران نشان داده هرکدام از این شبکه‌ها یک عمر مفید در کشور داشته‌اند و بعد از گذر از آن کاربران تشخیص داده‌اند از آن به جای دیگری کوچ کنند و خانه دیگری برای فعالیت‌های مجازیشان بنا کنند. شبکه‌هایی که در حوادث و اتفاقات سیاسی کشور موثر بودند. مفهوم شبکه‌های اجتماعی در سال ۲۰۰۴ میلادی با حضور اولین شبکه اجتماعی به نام اورکات که تحت مالکیت شرکت گوگل در میان کاربران ایرانی وارد شد و به سرعت مورد توجه قرار گرفت. اما اورکات درسال ۲۰۰۵ یک رقیب بسیار جدی به نام «یاهو ۳۶۰» پیدا کرد که گوی رقابت را از او دزدید که متعلق به شرکت یاهو بوداین شبکه اجتماعی در سال ۲۰۰۵ راه‌اندازی شد و حسابی میان جوان‌ها محبوب شد اما با پیدا شدن سروکله فیسبوک روز به روز کمرنگ و در نهایت منسوخ شد. فیسبوک محبوب‌ترین و

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

قدرتمندترین شبکه اجتماعی شد مارکز زاکربرگ خالق فیسبوک ابتدا این شبکه را در ابتدای سال ۲۰۰۴ در دانشگاه هاروارد به وجود آورد تا دانشجویان در آن نام‌نویسی کنند. کم‌کم فیسبوک پارا فراتر گذاشت و از دانشگاه‌های دیگر نیز سردرآورد تا اینکه جهانی شد این شبکه اجتماعی نیز در سال ۱۳۸۸ در ایران فیلتر شد با اینکه این شبکه اجتماعی هنوزدر جهان فعال و پویاست. اما در دو سال اخیر افت چشمگیری در ایران داشته است. این افت با اوج گرفتن اینستاگرام نیز همراه شد و باعث کوچ کاربران از فیسبوک به اینستاگرام شد. بعد از ورود اسمارت فون و جا افتادن سیستم عامل های آندرویدی و لوس در تلفن های همراه شبکه اجتماعی اینستاگرام وارد تلفن های همراه شد. نخستین نسخه این شبکه اجتماعی محبوب در اکتبر ۲۰۱۰ مصادف با مهر ۸۹ ارائه شد. اینستاگرام همچنان میان ایرانی‌ها محبوب است و هر روزه افراد بیشتری در این شبکه حساب کاربری باز می‌کنند. وایبردر دسامبر ۲۰۱۰ عرضه شد و بعد از ویچت سر از تلفن‌های همراه هوشمند درآورد. وایبر به خاطر داشتن فضای زیبا و آسان برای پیام‌رسانی به سرعت محبوب شد. وایبر یک رقیب جدی به نام واتس آپ داشت که رقابت بین این دو را حسابی داغ کرد. اما در نهایت واتس آپ به صورت جهانی محبوب‌تر شد تا این نرم افزار در سایه قرار گیرد. عد از کوچ کردن کاربران ایرانی وایبر این نرم افزار بی سروصدا فیلتر شد. همزمان و حتی بعد از وایبر پیام رسان واتساپ به شدت میان ایرانیان محبوب شد. ین نرم‌افزار که در سال ۲۰۱۴ در همه جای جهان فراگیر شد. و میان ایرانیان رواج پیدا کرد. اما در نهایت ایرانیان ترجیح دادند از واتساپ هم کوچ کنند و خانه بهتری برای گفتگوهایشان پیدا کنند و به اپلیکیشن عجیب و غریبی به نام تلگرام کوچ کردند. واخر سال ۹۳ پیام رسان تلگرام شکل گرفت نرم افزاری که حتی دنیای خبر و رسانه را نیز تحت تاثیر خود قرار داد. پیام رسان‌های داخلی و خارجی زیادی نام شان بر سر زبان‌ها افتاد. اما در حال حاضر هیچکدام نتوانستند جای خالی غولی چون تلگرام را برای اعضایشان بگیرند. به همین دلیل هنوز اما و اگرها بر سر فیلتر موقتی و یا دائمی تلگرام وجود دارد. همچنین اولین شبکه اجتماعی مجازی ایرانی کلوپ است این شبکه به دلیل دارا بودن بسیاری از ویژگی‌ها و استانداردهای شبکه‌های اجتماعی جهانی همواره مورد اقبال کاربران ایرانی بوده ودر سال‌های اخیر نیز ازجمله پایگاه‌های اینترنتی برتر داخلی بوده است. (به نقل از سانجای و همکاران ۲۰۱۳ و به نقل از پورخاتون ۱۳۹۱و به نقل از همتی، عطیه۱۳۹۶)

فضای مجازی نسل جدیدی از فضای روابط اجتماعی هستند که با اینکه عمر خیلی زیادی ندارند، توانسته‌اند به خوبی در زندگی مردم جا باز کنند. مردم بسیاری در سنین مختلف و از گروه‌های اجتماعی متفاوت در فضای مجازی کنار هم آمده‌اند و از فاصله‌های بسیار دور در دنیای واقعی، از این طریق با هم ارتباط برقرار می‌کنند. امروزه روش‌های ارتباطی با دیگران از طریق اینترنت افزایش یافته است. پست الکترونیک، پیام‌های کوتاه، چت روم ها، وب‌پایگاه‌ها و بازی‌ها، روش‌هایی برای گسترش و حفظ روابط اجتماعی شده‌اند. روزانه نزدیک به چهارصد میلیون نفر در سراسر دنیا از اینترنت استفاده می‌کنند و یکی از کاربردهای اصلی اینترنت، برقراری ارتباط اجتماعی با دیگران است. شاید عیب اصلی ارتباط‌های اینترنتی

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

آن است که ارتباط در فضای مجازی، اساساً بر متن استوار است و بنابراین، از نشانه‌های بصری و شنیداری در تعامل‌های رو در رو بی‌بهره است. شبکه‌های اجتماعی نقش پررنگی در دنیای امروز دارند و نمی توان آن را نادیده گرفت. این سایت‌ها بر ابعاد مختلف زندگی فردی اجتماعی افراد و در سطوح کشورها وحتی بین‌المللی تاثیر گذارند و به همین دلیل در حال گسترش هستند و در آینده نقش به مراتب بیشتر ومهمتری را در زندگی بازی می کنند. (اسلامی، ۱۳۹۱) پدیده شبکه‌های اجتماعی یک شمشیر دو لبه است، یعنس هم فرصت است وهم تهدید وهم سازنده است و هم تخریب‌کننده، هم توسعه‌دهنده ذهن است وهم اسیرکننده آن. همچنین پیشرفت های جدید در حوزه فناوری مفاهیم جدیدی چون: دهکده جهانی، جامعه اطلاعاتی، جامعه مجازی و فرهنگ مجازی را پدید آورده است که پیامدهای عملی کردناین مفاهیم تاثیرات خوب و بد بسیاری را بر فرهنگ‌های مختلف دارد و آنها را پیش از گذشته در عرض تبادل، در هم آمیختگی و رویارویی با یکدیگر قرار می‌دهد. (به نقل از رضایی، ۱۳۹۲)

تلفن همراه سال ۱۳۷۲ و با ۲۰ سال تاخیر وارد ایران شد. تا سال ۱۹۹۱ تنها استفاده از تلفن همراه مکالمه صوتی بود و بس. تنها یک سال بعد در سال ۱۹۹۲ اولین پیامک فرستاده شد، که به تاریخ شمسی می‌شود سال ۱۳۷۳ و البته این در حالی است که اولین پیامک در ایران با هشت سال تاخیر یعنی سال ۱۳۸۱ ارسال شد. در سال های نخستین ورود تلفن همراه در به ایران، ابزار خاصی برای مدیران ارشد بنگاه‌های کسب و کار یا فناوری گران قیمت و خاص در طبقات بالا جامعه بود، اما اکنون تلفن همراه روز به روز رایج تر و همگانی‌تر می‌شود و هرچه بیشتر درمیان گروه‌های مختلف اجتماعی نفوذ کرده و جزئی از زندگی روزمره افراد تبدیل می شود. با نگاهیبه تغییر آگهی‌های تبلیغاتی این وسیله، می‌بینیم که اگر چه در ابتدا این وسیله اغلب در دست مرد میانسالی که به ظاهر شغل موفقی داشت، تصور می‌شد. اما امروز زنان یا جوانان در حال استفاده از آن، به تصویری معمولی تبدیل شده است. محتوای متون تبلیغاتی نیز بر این نکته تایید دارد که تلفن همراه تنها ابزاری برای تماس‌های کاری یا فنوری نیست، بلکه بیشتر بر جنبه‌های اجتماعی آن تایید دارد.

نظام خانواده در چند دهه اخیر تغییرات عمده‌ای داشته است. در گذشته، هر فرد مسوولیت داشت که برای تولید یا تامین نیازهای روزانه خانواده شانه به شانه بقیه اعضا کار کند. همچنین آنها مسوول حفظ نظم، دفاع، آموزش‌وپرورش و توسعه اجتماعی اعضای جوانتر خانواده بودند. صنعتی شدن یک تغییر عمده بوجود آورده است؛ خانواده سنتی بزرگ به واحدهای کوچک تقسیم شده و خانواده از ویژگی‌های قدیمی خود فاصله گرفته است. پدر به میزان زیادی قدرت خود را از دست داده، کودکان آزادی بیشتری کسب کردهاند و نقش مادر نیز تغییر کرده است. اینترنت، پخش ماهواره‌ای، بازی‌های رایانه‌ای و مانند آن، موجب جدایی اعضا و تضعیف روابط خانوادگی شده است. همچنین در دنیای ماشینی وشهری امروز که والدین فرصت چندانی برای صرف وقت با فرزندانشان ندارند و از طرف دیگر تک فرزندی بودن خانواده‌ها، والدین ساده‌ترین راه را برای سرگرم نمودن فرزندانشان انتخاب می‌نمایند. بدین صورت که

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

ابزارهایی همچون : تلفن همراه، لپ‌تاب و. . . را در اختیار فرزندشان قرار می‌دهند تا او در اتاق خود به کار با آنها مشغول شود، حال آنکه فرزند تنها از نظر فیزیکی در محیط امن خانه به سر می‌برد ولی در عمل از طریق این وسایل به ویژه موبایل به دنیایی به مراتب بزرگتر از محیط پیرامونش قدم می‌نهد وبا چیزهایی مواجهه می شود که بسیاری از پدران و مادران از وجود آنها آگاه نیستند و از طرفی فرهنگ فراغت جوانان در ایران به سرعت تحت تاثیر فرهنگ رسانه دیجیتال قرار گرفته است. تلفن همراه به شکلی جدیدی از رسانه‌های ارتباطی، مرزهای جدیدی را در شکلدهی به ارزش‌ها و هویت جوانان ایجاد کرده و علاوه بر تسهیل و تسریع برقراری ارتباط، الگوهای ارتباطی جوانان را نیز دستخوش تغییرهایی ساخته است. (ذکایی و ولی زاده،۱۳۸۸).

باتوجه به تاثیری که شبکه‌های اجتماعی مخصوصا شبکه‌های موجود در موبایل در روابط درون گروهی اعضای خانواده، همینطور در روابط برون گروهی آن ها توانسته سرمایه اجتماعی خانواده‌ها را تحت تاثیر خود قرار دهد و با توجه به ریشه‌های سنتی، مذهبی و دینی که در خانواده‌های ایرانی وجود دارد در واقع یک نوع تعارض و مشکلاتی را شاهد خواهیم بود از طرفی نوع اثری که شبکه‌های اجتماعی بر روی خانواده‌ها دارد از لحاظ سن، جنس، موقعیت شغلی و میزان تحصیل بسیار متفاوت بوده که باید مورد بررسی لازم قرار بگیرند. مطالب بیان شده در پایان بیان مسئله این پژوهش باید خاطر نشان می‌کند که در این تحقیق به دنبال پاسخ این پرسش هستیم که آیا بین نقش شبکه‌های اجتماعی و روابط اعضای خانواده‌های شهر بندرعباس ارتباط وجود دارد؟

پیشینه تحقیق پیشینه داخلی:

(یاسمی نژاد، آزادی و امویی،۱۳۹۰) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که فضای مجازی می‌تواند امنیت اجتماعی را مورد تهدید قرار دهد، زیرا اینترنت با وجود این که می‌تواند به عنوان ابزاری قدرتمند در عرصه اطلاع‌رسانی به کار گرفته شود تا آن جا که گاهی از آن به عنوان انفجار اطلاعات هم نام برده می‌شود، ولی این فناوری مدرن با تمام فوایدی که دارد، تهدیدها و خطرهایی نیز برای جامعه و بشر داشته است. به طوری که امروزه، بخش عمده‌ای از جرایم مربوط به حوزه‌ی کامپیوتر، اینترنت و فضای مجازی است که امنیت اجتماعی راهدف قرار داده‌اند. (یاسمی نژاد، آزادی و امویی ۱۳۹۰) احمدزاده کرمانی و قاسمی (۱۳۹۲) در مطالعه‌شان با عنوان "بررسی نقش اینترنت بر ارزش‌های خانواده" پس از بررسی ابعاد ارزش سنتی و عقلایی و نیز عوامل موثر بر ارزش‌های جوانان، با استفاده از نظریات حوزه ارتباطات و نظریات حوزه ارزش به بررسی نقش اینترنت بر ارزش‌های خانواده از زوایای مختلف پرداختند. یافته‌های آنها حاکی از آن است که استفاده از اینترنت دارای اثرات مثبت و فزاینده‌ای با گرایش بر ارزش‌های عقلایی و اثرکاهنده بر ارزش‌های سنتی دارد. (احمدزاده کرمانی و قاسمی، ۱۳۹۲)

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

یافته‌های نیازی و کارکنان نصرآبادی(۱۳۹۲)، در (پژوهشی تحت عنوان زندگی دوم و خانواده) حاکی از آن است که بین میزان اعتیاد به اینترنت و روابط خانوادگی کاربران همبستگی معکوسی وجود دارد و استفاده‌ی اعتیادگونه از اینترنت باعث افزایش انزواطلبی افراد از خانواده‌ها می‌شود. (نیازی و کارکنان نصر آبادی ۱۳۹۲).

یافته های عدلی پور و دیگران (۱۳۹۲) در پژوهشی تحت عنوان " شبکه‌ی اجتماعی فیس بوک و روابط خانوادگی کاربران جوان ایرانی" حاکی از آن است که بین استفاده از، «فیسبوک و روابط خانوادگی کاربران جوان ایرانی شبکه‌ی اجتماعی فیسبوک و کاهش فعالیت‌های روزانه در محیط خانواده، بی‌اعتمادی والدین نسبت به فرزندان، کاهش ارتباطات رو در رو با افراد خانواده، کناره‌گیری از افراد، خانواده و کاهش تعاملات با افراد خانواده رابطه‌ی معناداری وجود دارد. (عدلیپور و دیگران،۱۳۹۲)

پیشینه خارجی

یافته‌های مش (۲۰۰۶)، در پژوهش تحت عنوان "ارتباطات خانوادگی واینترنت"، حاکی از آن است که بین نوع استفاده از اینترنت و ارتباطات خانوادگی رابطه وجود دارد. بین استفاده ی بزرگسالان از اینترنت برای اهداف اجتماعی (بازی های آنلاین، ارتباط با دوستان، مشارکت در بحث‌های گروهی) با تعارضات و کشمکش‌های خانوادگی همبستگی مستقیمی دارد. اما بین استفاده از اینترنت برای یادگیری اهداف آموزشی همچون دانلود نرم افزار یا جستجوی اطلاعات با تعارضات و انسجام خانوادگی رابطه‌ای وجود ندارد. یافته‌های بالو (۲۰۱۱)، در پژوهشی تحت عنوان "ارزش‌های خانواده: تاثیر تجربی استفاده از اینترنت" حاکی از آن است که بین ارزش‌های خانوادگی و استفاده از اینترنت رابطه‌ی معناداری وجود دارد. ارزش‌های خانوادگی مردان بیشتر تحت تأثیر اینترنت قرار دارند در حالی که ارزش‌های خانوادگی زنان بیشتر از تحصیلات تأثیر می‌پذیرد.

رای و جات (۲۰۱۰) در مقاله‌هایی با عنوان تاثیر رسانه‌های الکترونیکی بر کودکان بیان کردند شبکه‌های اجتماعی، بازی‌های رایانه‌ای، گوشی تلفن همراه، رادیو و تلویزیون، و سینما در زندگی کودکان از نقش محوری برخوردار است. رسانه‌های ارتباطی جمعی در رفتار رفتاری و اجتماعی کودکان تاثیر بسزایی از خود برجای می‌گذارند. در رابطه با استفاده وسیع کودکان از رسانه‌های ارتباط جمعی، ما تصمیم گرفتیم که تاثیر رسانه‌های جمعی را بر روی سلامت کودکان (خشونت، مصرف دخانیات، مشروبات الکلی و رفتارهای پرخطر جنسی) مورد بررسی قرار دهیم. به طور همزمان، ممکن است رسانه‌های ارتباطی جمعی بر روی سلامت کودکان اثر مثبت برخود برجای گذارند. در نتیجه، ما باید راهکارهایی جهت بهینه‌سازی نقش رسانه در جامعه ارائه دهیم تا بتوانیم از رویکردهای مثبت بهره‌مند گردیم و اثرات منفی را کاهش دهیم. ما باید به نحوه کاهش اثرات منفی رسانه و تبدیل آن به اثرات مثبت آشنا شویم.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

چارچوب نظری

سایت‌های شبکه‌های اجتماعی آن دسته وب‌سایت‌هایی هستند که طیف وسیعی از تعاملات اجتماعی با دوستان و اعضای خانواده را میسر می‌سازد. رسانه های اجتماعی می توانند در طول استخدام و فرایند بررسی کارکنان و به ویژه کارمندان کلیدی یا آنهایی که با کودکان سر وکار دارند، ابزاری قدرتمند به حساب می‌آیند. از طریق برنامه ریزی واجرای متفکرانه، امکان مهار قدرت سایت‌های رسانه های آنلاین ونفوذ آنها به طور قانونی به نفع سازمان مربوطه امکان پذیر می‌شود. (Wodarz. 2011)

این شاخص را الیسون وهمکاران (۲۰۰۷) به منظور سنجش شدت استفاده از شبکه‌های اجتماعی، میزان استفاده، میزان دلبستگی و این که چقدر آن را به عنوان زندگی روزمره خود می‌دانند. همینطور از آبراهام مازلو براساس (نظریه انگیزه) در مورد استفاده از شبکه‌های اجتماعی استفاده شده است. همینطور از دیدگاه لرند (نظریه بیگانگی عاطفی) که فقر عاطفی افراد خانواده باعث استفاده بیش از شبکه‌های اجتماعی می‌شود.

از دیدگاه گیدنز (نظریه خشنودی) که بر اساس احساس خشنودی و رضایت فرد وتمایلات روانی افراد و چگونگی استفاده از شبکه‌های اجتماعی مورد استفاده قرار می گیرند.

به زعم نظری و نوابی نژاد (۱۳۸۴)، خانواده چیزی بیشتر از مجموعه افرادی است که در یک فضای فیزیکی و روانشناختی باهم مشارکت دارند.

فراست(۱۳۸۴)، خانواده به یک سیستم تلقی می‌شود که حداقل از یک زن و مرد تشکیل می‌شود. این دو نقش خود را به عنوان زن وشوهر در قبال یکدیگر ایفا می‌کنند. در صورتی که در خانواده فرزندانی هم وجود داشته باشند، این سیستم بزرگتر و پیچیده‌تر شده و نقش‌های دیگری همچون نقش والدین نیز به نقش‌های گذشته اضافه می شود.

در روابط خانواده در دو بعد روابط درون‌گروهی و برون‌گروهی افراد خانواده از سرمایه اجتماعی پیوندی در سه مولفه (اعتماد، انسجام و مشارکت) مورد استفاده قرار می گیرد.

در مورد کردار اجتماعی و روابط برون‌گروهی و استفاده از محتوا و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی از نظریه ساخت‌یابی گیدنز استفاده شده است.

در مورد روابط والدین با نوجوانان از نظریات میرزا بیگی، حسنعلی استفاده شده است.

فرضیه فرضیه اصلی

ـ بین شبکه های اجتماعی و روابط بین اعضای خانواده‌های ناحیه یک شهربندرعباس ارتباط وجود دارد.

فرضیات فرعی

ـ بین نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی و روابط اعضای خانواده‌های ناحیه یک شهربندرعباس ارتباط وجود دارد.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

ـ بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی وکیفیت روابط اعضای خانواده‌های ناحیه یک شهربندرعباس ارتباط وجود دارد.

ـ بین استفاده از محتوای شبکه‌های اجتماعی و روابط درون گروهی اعضای خانواده‌های ناحیه یک شهربندرعباس ارتباط وجود دارد.

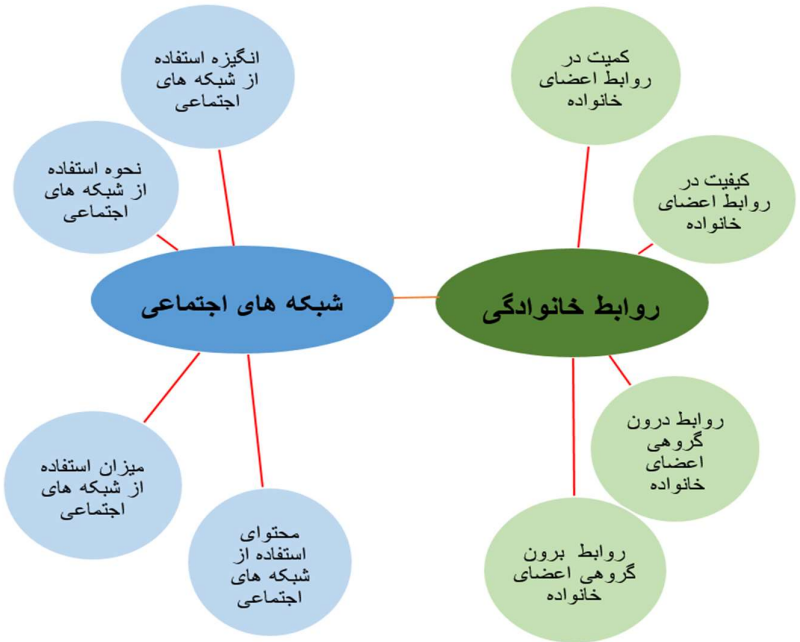
ـ بین استفاده از محتوای شبکه‌های اجتماعی و روابط برون‌گروهی اعضای خانواده‌های ناحیه یک شهربندرعباس ارتباط وجود دارد.

ـ بین انگیزه استفاده از شبکه‌های اجتماعی وکیفیت روابط اعضای خانواده‌های ناحیه یک شهربندرعباس ارتباط وجود دارد.

ـ بین استفاده از محتوای شبکه‌های اجتماعی و میزان تحصیلات اعضای خانواده‌های ناحیه یک شهربندرعباس تفاوت وجود دارد.

ـ بین استفاده از محتوای شبکه‌های اجتماعی و میزان درآمد اعضای خانواده‌های ناحیه یک شهربندرعباس تفاوت وجود دارد.

مدل نظری پژوهش

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

روش تحلیل

در این پژوهش از روش‌های اسنادی و کتابخانه‌ای و روش احتمالی پیمایشی استفاده شده است. از اسناد و کتاب‌ها برای جمع‌آوری اطلاعاتی در خصوص چگونگی روابط خانواده‌ها وچگونگی به کارگیری استفاده ازشبکه‌های اجتماعی در خانواده‌ها استفاده نمودیم. و همچنین دلیل انتخاب روش احتمالی پیمایشی این است که پژوهش حاضر در مورد شاخص‌های روابط خانواده و استفاده از چگونگی (موضوع، نوع نرم‌افزار و. . .) شبکه‌های اجتماعی تنظیم شده است که بیشتر از شبکه‌های اجتماعی مختلفی که در موبایل مورد استفاده قرار می‌گیرد استفاده شده است. که برای رسیدن به پاسخ سوالات و آزمون فرضیه‌ها، پژوهشگر ناگزیر به استفاده از این روش است. بنابراین استفاده از روش پیمایشی از روش‌های اصلی تحقیق حاضر است. و این تحقیق برای تعیین اعتبار ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ برای همسازی گزینه‌ها استفاده می‌شود.

جامعه آماری

ـ جامعه آماری تحقیق خانواده‌های شهر بندرعباس می‌باشد.

نمونه آماری

ـ نمونه آماری تحقیق خانواده‌های ناحیه‌ی یک شهر بندرعباس می باشد.

شیوه نمونه‌گیری

ـ اعضای نمونه از طریق تصادفی از طریق تصادفی بر اساس محله‌ها صورت می‌گیرد و در نهایت از روی نمونه‌گیری تصادفی ساده محله‌ها انتخاب می شوند.

واحد تحلیل

ـ واحد تحلیل در این تحقیق والدین و فرزندانی که از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند.

حجم نمونه

با انتخاب چه تعداد نمونه در یک پژوهش می‌توان با اطمینان نتایج آن پژوهش را به جامعه بزرگتر تعمیم داد نوع مطالعه، جامعه آماری و ویژگی‌های آن و از همه مهمتر تجانس و همگنی پدیده پژوهش و نوع نمونه‌گیری و. . . بر انتخاب نمونه موثر است. جامعه آماری این پژوهش خانواده‌های شهر بندرعباس است که شهر بندرعباس دارای ۲ ناحیه است که به روش تصادفی ساده ناحیه ۱ انتخاب شده است. جمعیت شهر بندرعباس حدود ۵۸۸ هزارنفراست که جامعه آماری تحقیق می‌باشد و با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر به عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شده است که ۱۹۲ نفر از این حجم را والدین ۱۹۲ نفر فرزندان در نظر

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

گرفته شده است. این پژوهش دارای ۲ نوع پرسشنامه است ۲۸ سوال برای والدین و ۲۸ سوال برای فرزندان تنظیم شده است.

ردیف	متغیر مستقل	متغیر وابسته	آزمون	سطح معناداری	نتیجه آزمون
فرضیه اصلی	شبکه های اجتماعی	روابط خانواده‌ها	ضریب همبستگی	0. 001	تایید فرضیه
فرضیه فرعی اول	نحوه استفاده از شبکه های اجتماعی	روابط اعضای خانواده‌ها	همبستگی پیرسون	0. 096	رد فرضیه
فرضیه فرعی دوم	میزان استفاده از شبکه های اجتماعی	روابط خانواده‌ها	رگرسیون	0. 001	تایید فرضیه
فرضیه فرعی سوم	استفاده از محتوای شبکه های اجتماعی	روابط درون گروهی خانواده‌ها	همبستگی پیرسون	ورزشی 0. 002 فرهنگی 0. 001 بهداشت وپزشکی 0. 001 تبادل عکس و فیلم 0. 014	تایید فرضیه
فرضیه فرعی چهارم	استفاده از محتوای شبکه های اجتماعی	روابط برون گروهی خانواده‌ها	همبستگی پیرسون	سیاسی 0. 001 اقتصادی 0. 001 بهداشتی وپزشکی 0. 012	تایید فرضیه
فرضیه فرعی پنجم	انگیزه استفاده از شبکه های اجتماعی	روابط درون گروهی و برون گروهی خانواده‌ها	رگرسیون	0. 001	تایید فرضیه
فرضیه فرعی ششم	استفاده از محتوای شبکه‌های اجتماعی	میزان تحصیلات	تحلیل واریانس دو عاملی	0. 56	رد فرضیه
فرضیه فرعی هفتم	استفاده از محتوای شبکه های اجتماعی	میزان درآمد	تحلیل واریانس دو عامل	0. 84	رد فرضیه

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

اعتبار و روایی

اعتبار محتوایی ابزار سنجش با توجه به CVR بدست آمده برای شبکه‌های اجتماعی 80٪ و برای اعضای خانواده 79٪ است که نشان از همبستگی گویه‌های مقیاس است. همچنین از روش آلفای کرونباخ برای سنجش گویه‌ها برای نرمالبودن استفاده شده است. که شبکه های اجتماعی 89٪ و روابط خانواده‌ها 78٪ که هر دو در حد بالایی است.

یافته‌ها

روش‌های آماری

در فرایند تحقیق، پس از گردآوری داده‌ها گام بعدی شامل تجزیه‌وتحلیل داده‌ها است. پس از جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه از تحلیل رگرسیون چندگانه، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل واریانس نتایج که با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه‌وتحلیل قرار خواهد گرفت و بررسی فرضیه تفاوتی از طریق آزمون رگرسیون ساده ، رگرسیون چند گانه، واریانس یک طرفه، T مستقل و تحلیل واریانس یک طرفه مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

جمع‌بندی و نتایج

امروزه فضای مجازیجایگاه ویژه‌ای در ساختار زندگی خانواده‌ها پیدا کرده است. حضور در این فضای سایبر و بطور کلی کامپیوتر شخصی، ارتباطات خانوادگی را دستخوش تغییر نموده است. استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی فعالیتی زمان بر است که مدت تعامل افراد خانواده با یکدیگر را کاهش می‌دهد. در این میان، نوجوانان و دانش‌آموزان بواسطه‌ی فراغتی که دارند، نسبت به بزرگسالان، مدت زمان بیشتری را به اینترنت اختصاص می‌دهند. از طرف دیگر، فضای مجازی، کشمکش‌های جدیدی را در خانواده ایجاد می‌کند که شامل زمان استفاده از فضای مجازی، نوع صفحاتی که توسط نوجوانان و دانش‌آموزان مورد استفاده قرار میگیرد و دستیابی نوجوان و والدین به اطلاعات خصوصی یکدیگر و غیره می‌باشد. چنان چه نوجوان در پیوندهای عاطفی و درک متقابل با سایر اعضای خانواده دچار مشکل باشد، احساس تنهایی، افسردگی و بیتفاوتیکرده و برایجبران به یک دوست، سرگرمیخاص و غیره روی می آورد. فضای مجازی مناسبترین محمل برای این مقصود است. شبکه‌های اجتماعی با توجه به ماهیت، ساختار و قالب‌های برنامه‌سازی خود به اشکال گوناگون بر هویت و ارزش‌های خانوادگی اثر می‌گذارند. هدف کلی این شبکه‌ها، ارتقای سطح دانش و آگاهی عمومی است. آنچه امروزه از شبکه های اجتماعی مورد انتظار است، توجه به تحولات ساختاری عمیقی است که در هویت و ارزش‌های خانوادگی روی داده است. امروزه، هویت و ارزش‌های خانوادگی نه تنها از نظر بلکه از نظر نقش اعضا متحول شده است. این تحولات اگر چه در مواردی، اندازه و کارکردهای آن، بعد زمینه لازم را برای شکوفایی و تحرک درونی هویت خانوادگی فراهم ساخته، خود موجب پدیدآمدن تهدیدهایی جدی شده که انسجام درونی

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

خانوادگی را در معرض نابودی قرار داده است. شبکه‌های اجتماعی آسیب‌های مهم اجتماعی و نقش هر یک از آنها را در هویت خانوادگی در چهارچوب کلی‌تری مطرح می‌کند.

یکی از نیازهای بشر حس کنجکاوی و دانستن است، دانسته‌هایی که در دنیای واقعی شاید دسترسی به آنها مشکل خواهد بود اما دنیای مجازی توانسته این خواسته بشر را تا حدودی پوشش دهد اما با وارد شدن شبکه‌های اجتماعی و ارائه دانسته‌ها چارچوب زندگی فردی و اجتماعی افراد را تحت تاثیر خود قرار داده است. باتوجه به تفاوت‌هایی که در فرهنگ و سنت و آداب‌و رسوم هر کشور که ابعاد و مولفه های خانواده و جامعه کشور را شکل می‌دهد، وجود دارد بخصوص در جامعه کشور ایران که دارای سنتی ریشه دار و آداب‌ورسوم محکم و کاملی که ریشه در چندین سال‌های پیشین از این سال‌ها داشته با ورود شبکه‌های اجتماعی در واقع چارچوب فرهنگی و اجتماعی وخانواده را سخت تحت تاثیر خود قرار داده است. یکی از مهمترین مسائل هر خانواده و هر جامعه، هویت جامعه و فرد است که با ورود شبکه‌های مجازی ما شاهد بحران هویت واختلال در شکل گیری شخصیت افراد در تمامی سه عنصر هویت هستیم که عبارتند از :

۱- شخص ۲- فرهنگ ۳- جامعه؛

که هر یک در تکوین شخصیت فرد نقش مهمی را ایفا می‌کند. در واقع هویت شخص ویژگی‌های هر فرد را به ذات تشکیل می‌دهد و هویت اجتماعی در پیوند با گروه‌ها و اجتماعات مختلف گرفته و شکل‌گیری آن متاثر از همین گروه‌ها و اجتماعات است. و هویت فرهنگی برگرفته از باورهایی است که در عمق وجود فرد به واسطه تعامل او با محیط پیرامون و آموزه‌های آن از بدو تولد تا کهنسالی جای گرفته است.

با توجه به پژوهش چگونگی استفاده از شبکه های اجتماعی از لحاظ میزان استفاده و ساعات استفاده، محتوای مورد استفاده همه و همه در روابط درون‌گروهی و برون‌گروهی خانواده به خصوص از لحاظ کیفیت روابط خانواده بسیار مرتبط بوده است واین آسیب‌ها به گونه‌ای مختلف خود را نشان داده چنانچه عوامل فردی، اجتماعی، دینی و فرهنگی را دچار آسیب و سردرگمی کرده است به عنوان مثال: نقص حریم خصوصی، تبلیغات ضد دینی، والقای شبهات، حیا زدایی دختران و پسران، انزوا، بیماری افسردگی و بی‌تحرکی جوانان و حتی زوجین و عدم رضایت مخصوصا زنان در جامعه امروزی که در واقع نظریه گیدنز در مورد نیازهای روحی و روانی و چگونگی استفاده از شبکه‌های اجتماعی کاملا مصداق است همین طور عدم توجه کافی والدین به فرزندانشان و روی آوردن آنها به شبکه‌های اجتماعی که در واقع عدم مهارت و مدیریت کافی در تربیت بچه‌ها و یک نوع بی‌تفاوتی والد به فرزند را نمود می‌کند باعث گرایش فرزندان به استفاده از شبکه‌های اجتماعی است و در رابطه زوجین از درک متقابل گرفته تا مسائل زناشویی باید قبل از ازدواج و تمامی ابعاد ارتباط معقول در مقابل زوجین را یاد گرفته باشند حال این یادگیری می‌تواند از خانواده گرفته تا مشاوره‌های متخصص تا در خانواده این ارتباط کامل و بدون نقص باشد با یک بار فکری و فرهنگی بسیار ریشه‌دار تا شبکه های اجتماعی نتوانند اثر منفی خود را در رابطه زوجین به جای بگذارند هرچقدر روابط درون گروهی خانواده‌ها مستحکم‌تر باشد در واقع روابط برون‌گروهی خانواده را تحت

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

تاثیر خود قرار می‌دهد. به منظور پیشگیری و کاهش آسیب‌های نو پدید در شبکه‌های اجتماعی راهکارهایی مطرح شده‌اند که در صورت اجرای به موقع و مناسب می‌توانند ثمر بخش واقع شوند.

الف) آموزش

۱- استفاده از ظرفیت‌هایی همچون رسانه‌های دیداری و شنیداری، روزنامه‌ها، مجلات، نشریات برای نهادینه شدن فرهنگ سایبری.

۲- برگزاری جلسات آموزشی از سوی مصادر امور فرهنگی مرکز استان به منظور آشنا نمودن و اطلاع رسانی به والدین در مورد فناوری‌های جدید به ویژه اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی.

۳- برگزاری کلاس‌های آموزشی تئوری عملی در مدارس جهت آگاهی دادن به نوجوانان و جوانان در مورد مزایا و معایب فناوری‌های جدید و نحوه ی استفاده‌ی صحیح از آنها.

۴- پخش برنامه‌های کوتاه آموزشی درباره مزایا و معایب اینترنت از زبان ورزش کاران و هنرمندان محبوبی که عموما جوانان آنها را الگوی خود قرار می‌دهند.

۵- والدین باید با کودکان و نوجوانان خود درباره‌ی استفاده آنان از اینترنت و شبکه های اجتماعی مجازی و مسائل خاصی که کودکان امروز در فضای مجازی با آنها رو به رو هستند، به گفتگو بنشینند. همچنین والدین باید بکوشند از فناوری‌هایی که کودکان بکار می‌برند، آگاه شوند و شکاف مهارتی میان خود و کودکانشان را پر کنند.

ب) نظارت و پیگیری

۱- وضع قوانین سختگیرانه‌تر جهت برخورد با مجرمان جرایم اینترنتی و اجرایی نمودن این قوانین.

۲- آگاهی و هوشیاری بیشتر پلیس سایبری در مورد انواع جدید جرایم رایانه‌ای و اقدام در جهت نا کارآمد کردند سیسه‌های دشمنان در این زمینه .

۳- حضور پلیس سایبری واعضای محترم آن در مدارس و مراکز آموزشی، ارائه سخنرانی و آموزش به صورت چهره به چهره برای جلب اعتماد دانش‌آموزان و همکاری تعاملی آن ها یا پلیس سایبری به صورت همیار پلیس سایبر.

راهکار

۱- آگاهی خانواده‌ها از استفاده‌ی فرزندان خود از شبکه های اجتماعی مجازی مطابق یافته‌های پژوهش میزان آگاهی خانواده ها از این امر نقش بسزایی در جلوگیری از کاهش ارزش‌های خانوادگی آنها دارد.

۲- آشنایی و آموزش استفاده‌ی صحیح از شبکه های اجتماعی مجازی از طریق گنجاندن مطالب آموزشی در مورد رسانه‌های نوین در برنامه ی درسی دانش آموزان.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

۳- مسئولان و برنامه‌ریزان کشور سعی در ارائه برنامه‌های منسجم برای معرفی خانواده ایرانی در فضای مجازی داشته باشند تا به نوعی بتوان خانواده ایرانی را به عنوان یکی از خانواده‌های اثرگذار در عرصه جهانی به کاربران خارجی معرفی نمود.

۴- ساخت و پخش فیلم‌ها و سریال‌هایی متناسب با موضوع تاثیر فضای مجازی بر روابط خانواده‌ها.

۵- فراهم نمودن مکان‌های تفریحی و ورزشی سالم و جذاب و کم‌هزینه برای خانواده‌ها جهت گذراندن اوقات فراغت در محلات شهر.

۶- هنجارسازی‌های مثبت و ترویج فرهنگ استفاده از اینترنت و فضای مجازی.

براساس پژوهش انجام شده وفرضیات تایید و رد شده نظریه پردازانی که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است می‌توان نتیجه گرفت که :

۱- از دیدگاه مرتون بر اساس ساخت‌گرایی که او معتقد است تعامل بین افراد و احساس مسئولیت افراد و چگونگی استفاده از شبکه‌های اجتماعی رابطه وجود دارد. در واقع این دیدگاه اشاره به روابط درون گروهی افراد و ارتباط افراد خانواده با یکدیگر دارد و هرچقدر میزان کیفیت در روابط خانواده پایین باشد جایگاه خود را به استفاده از شبکه‌های اجتماعی داده و تاثیر مخرب خود را افراد مخرب جامعه به جای می‌گذارد.

۲- دیدگاه رامرز که او معتقد است عواملی مثل درآمد، تحصیلات واستفاده از محتوای شبکه‌های اجتماعی تفاوت وجود دارد که در پژوهش انجام شده این فرضیه تایید نشده و رد شده است .

۳- دیدگاه سندربال نظریه بیگانگی عاطفی، او معتقد است بین فقر عاطفی افراد و استفاده از شبکه‌های اجتماعی ارتباط وجود دارد در واقع در شبکه‌های اجتماعی فرد یک انسان منفعل است و با دنیا وافراد مجازی در ارتباط است با این دنیای مجازی عاری از عاطفه و ارتباط موثر و متقابل افراد است از طرفی این بی‌تحرکی و انزوای فرد، شخص را نسبت به دنیای واقعی او هم بی‌عاطفه کرده و همانند یک انسان مسخ شده است.

۴- دیدگاه ابراهام مازلو براساس انگیزش و شخصیت که در واقع بین انگیزه افراد و استفاده از محتوای شبکه‌های اجتماعی ارتباط وجود دارد. در واقع روابط درون‌گروهی و برون‌گروهی افراد، هر چقدر افراد در دنیای واقعی از هر لحاظ مشکل و آسیب‌دیده باشند به همان اندازه از شبکه‌های اجتماعی محتوا استفاده شده است.

۵- دیدگاه گیدنز براساس ساخت یابی (کردار اجتماعی) او معتقد است بین کردار اجتماعی و استفاده از شبکه های اجتماعی ارتباط وجود دارد که این دیدگاه براساس روابط برون گروهی افراد تاکید شده در پژوهش انجام شده تایید شد هر چه افراد از شبکه های اجتماعی بیشتر استفاده کنند میل به تعامل اجتماعی در تمامی مولفه کمتر می‌شود و بیشتر میل به انزوا، عدم تعهد، بی‌مسئولیتی، و شکستن قوانین اجتماعی و هنجارهای اجتماعی دارند و در واقع چهار چوب اجتماعی و تربیت اجتماعی فرد دچار آسیب می‌شود.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

فرست منابع و مآخذ

۱- احمدزاده کرمانی، روح‌الله و قاسمی، طیبه (۱۳۹۲). بررسی نقش اینترنت بر ارزش‌های خانواده. فصلنامه‌ی مطالعات رسانه‌ای، سال هشتم، شماره‌ی۲۳.

۲- اسلامی، مروارید (۱۳۹۱). بررسی نقش شبکه‌های اجتماعی و تاثیرات آن ها بر ابعاد مختلف زندگی، نخستین کنگره ملی فضای مجازی و آسیب‌های نو پدید.

۳- بهزادی، ایرج وموسوی، حکیمه (۱۳۹۶). تربیت فرزندان با تاکید برشبکه‌های فیس بوکی. دومین کنگره بین‌المللی علوم اسلامی و علوم انسانی. دی ماه. تهران

۴- پارسونز، ت، (۱۳۶۳). ساختار اجتماعی خانواده، در مبانی و رشد جامعه‌شناسی، نوشته : جهی . اچ . آبراهام، ترجمه: حسن پویان، تهران :چاپخش

۵- پرتوی، رعنا و امیری، معصومه و پرتوی، فرحروز (۱۳۹۶). عوامل موثر در نقش زن برای تحکیم بنیان خانواده. دومین کنکره بین‌المللی نقش زن در سلامت خانواده و جامعه. فروردین ماه. تهران

۶- ذکایی، محمدسعید؛ و ولی‌زاده، وحید. (۱۳۸۸). فرهنگ جوانان و تلفن همراه. فصلنامه تحقیقات فرهنگی، دوره دوم، شمارِه ۷، صص ۱۱۹- ۱۵۲.

۷- شریفی، اسماعیل و اکرم کاکاوند. (۱۳۸۸). «رابطه سرمایه اجتماعی خانواده با هویت جوانان». دو فصلنامه تخصصی پژوهش جوانان. فرهنگ و جامعه. ۴، دانشگاه تربیت مدرس، ۲۵ ـ ۵۹.

۸- شکربیگی، عالیه (۱۳۹۱). رسانه، زنان و مناسبات خانواده، نشست انجمن جامعه شناسی ایران

۹- عدلی‌پور، صمد، علیزاده، محمد حسین، مطالعه موردی استفاده اعتیادی از شبکه اجتماعی فیسبوک در بین نوجوانان و جوانان شهر تبریز.

۱۰- فراست، زهرا (۱۳۸۴). مقایسه منبع کنترل و رضایت زناشویی در زنان خانه‌دار وشاغل در تهران، تهران: دانشگاه تربیت معلم.

۱۱- قمرانی، امیر و سمانه طباطبائی (۱۳۸۵). «بررسی روابط عاشقانه زوجین ایرانی و رابطه آن با رضایت». تازه‌های پژوهش‌های مشاوره. شماره ۱۷. جلد ۵. ۹۵ ـ ۱۰۹.

۱۲-کفاشی، مجید (۱۳۸۸). سرمایه اجتماعی در نظریات جدید، پژوهش‌نامه علوم اجتماعی، سال سوم، شماره سوم

۱۳-گیدنز، آنتونی، (۱۳۸۶)، جامعه‌شناسی: حسن چاوشیان، تهران، نشر نی، ص۶۸۳

۱۴-نظری، علی‌محمد، نوایی‌نژاد، شکوه (۱۳۸۴)، بررسی تاثیر بهبود بخشی ارتباط بر رضایت زناشویی زوجین هر دو شاغل، تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره شماره سیزدهم، جلد۴.

۱۵- نیازی، محسن، کارکنان نصرآبادی، محمد، (۱۳۹۲)، زندگی دوم و خانواده، مجموعه مقالات همایش تخصصی بررسی ابعاد

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

۱۶- یاسمی‌نژاد، عرفان؛ آزادی، اکرم؛ امویی، محمدرضا (۱۳۹۱). فضای مجازی، امنیت اجتماعی، راهبردها و استراتژی‌ها، همایش ملی صنایع فرهنگی نقش آن در توسعه ی پایدار.

17- Ballew, K. C. (2011). Family values: The empirical impact of internet use, M. A. Thesis, Baylor University, Departman of Sociology.
18- Ellison, N. B. , Steinfield, C. , & Lampe, C. (2007). “The benefits of Facebook “Friends:” social capital and college students' use of online social network sites” Journal of Computer-Mediated Communication, 12 (4), 1143-1168.
19- www.bartarinha.ir/fa/news/218710

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-06]